

lo en boca de blanencs populars («taia més fi que una rasadora de barber», *La Parada*, 59), i continua semblant-me, junt amb *rasor*, la solució més recomanable. *Rasador Rasadura Rasaire Rasament Rasant*

Rasura ja en les *VidesR* 'afaitada, rapadura': «en lo tonement del cap o en la *rasura* se'n segueixen tres causes» traduït la *tonsura* dels clergues, f° 69v2; també en Eiximenis, Alcoati etc. (*AlcM*) Avui popular en el Sud val: «molta *rasura*: tez femeníl recargada de afeïtes», *Canyissas* (132); i el *DAG* el cita en el Fur de Val *Rasurar* en una crònica eiv de c. al S. xvii i en Lacav, Bely, Lab 1840; 'tallar un ull de poll' mall (*DAG*) *Rasum* 'runa, escombraries'. «hi aça 4 hòmens --- per moure lo sail e l *rasum* qui és de intre lo rec --- que puscha tirar lo sayl e l *resum* ---», ross 1308 [*RLR* viii, 55], «nuyl hom no gaus gitar péres ni negun altre *rasum* en lo dit rec» 1313 (*RLR* xxix, 72)

Arrasar [*varr* alguna ciutat o casa: solo aequare --- funditus evertere» *DTO*], «lórom gegants ---morint-se digué--- nostra alenada / féu suar a la terra de por, y ploure sang' / la coma que aturar-nos volia, és *arrasada*, / y'ls boscos y mar ample no 'ns eran entrebanc», *Atl* ii, 41b *Arrasador* [*DTO*. «eversor»; *arrasador de mesura*: radius, hostorium»]; adj. «--- en flames esclatava, nevât, lo Pyrineu / --- / branca d'un torb de brases *arrasador*, estanya / la conca ab sos vilatges, la serra ab sos pinars», *Atl* i, 35a *Arrasament* [Lacav.]. *Arrasadura Arràs Arrasir*. En relació amb *arrasar-se* «serenar-se, desfer-se los núvols» [Lab. 1839] s'ha dit també *enrasir-se*, *enrasar-se*, i unes variants *arrasir-se* 'serenar-se, aclarir-se (lo cel)' tort. i Rib d'Ebre, Arabia (*Misc. Folk.*, 171) o *enrasiar-se* («a la tarde s'anrazjará» L'Albagés, 1936), que es deu haver format per contaminació d'*esclarjar-se* var. fon lleidatana de l'oc. *s'esclarar* «luire, resplendir», «s'égayer, se réjouir». *Enrasada* — *Entreaure*

Ras, mena de drap de seda, s'ha cregut que sigui substantivació de l'adj. *ras* amb el sentit de 'tela llisa', per a la qual cosa calia suposar que el fr. *ras* [S. xvi, Littré] fos manlleu (altrament *á > fr. é*) de l'it. *raso* [princ. S. xvi], però la documentació antiga, que ho és més que la it, amb les seves terminacions i inicials sembla indicar que tot plegat prové del nom de la ciutat d'*Arras* [*Arraz* < gal. *ATRÁBETES/Atrébetes*], ciutat famosa pels seus tapissos i catifes etc.: «vestimenta de drap de *arraz*», doc. de 1187 (MiretS, *Més antic text*, p 22).

Anàlegament: «Aquesta és la sisa dels draps que 's venen en Tortosa --- peça d'estanfort d'*Arraç* o de retint: deu aver, de lonc, 19 canes e mijá», *CostTort* (ed Ol., 413), «panno de staminis forti de *Ras*, 8 drs, --- panno qui vocantur *rases*, 4 drs.», ross. mj. S. xiii (còpia 1295), *RLR* iv, 366, 367; *ras* junt amb *gasset*, doc. de Vic de 1242 (CaCandi, *MiscHicCat.* ii, 369) En JoMartorell es tracta de cortinatges, no drap de vestir: «volia mudar les cortines de *raç* e posar-n'i unes altres de seda», «cortinatges de seda e de *raç*», «barques cubertes de drap de seda, e de brocat, e de drap de *raç*» (encara un altre passatge en cito a *PATI* i *PARAMENT*), «molts notables ciutedans de la ciu-

tat féu convidar, e prestament féu haver *draps de ras* e totes coses pertanyents a notable convit», *Decam.* x, § 9, 599.8f. (trad. «fe tórre panni e drappi e vaj»)

Així també en aragonès antic en uns inventaris de 1444 i 1497 («tres banquales de *Raz*, labor de broteria»); cast. *pañó de Ras* mj. S. xv (*Andanças de Tafur*). I «cortine parte --- di brocato --- e di finissimi *rasí dommaschi*» en la dada it. més antiga [Firenzuala, princ. S. xvi]. Vegeu més documentació cast. i oc., des del S. xiii en el *DECH* iv, 749, nn. 2 i 3.

També hi pertanyerà «una capa negra de *rasa*, usada» en un doc. del CpTarr., de 1669 (D. Recasens, *La Secuta*, 103). I un antic dim. *raxet* o *rayet* (potser amb el -z del fr. ant. *Arraz* passant per ð a zero i y antihiàtica): «*raxet* de Provins» ross. 1295 (*RLR* v, 84), «drap *rayet* d'Ipre» 1250; «*raiet* de Pruis» 1284, i un altre de *Provins* de 1297 no sé si lliçó divergent del citat abans (*RLR* iv, 384); «duas pecias pannorum de *reyet* de Prohís ab <c>anp (?) blau --- *reyhet* de Prohís» a. 1307 (*RLR* iv, 379).

Rascar [1371 «*rasca*, per cell qui s grata», JMarc; *rasco*, *rascha* i *rascaré*, Aversó, 1232, 587, 185.5], «callant sospira, / res dir no gosa, / tot li fa nosa, / prenla gran basca, / grata's e *rasca* / hon no li pruu», JRoig (*Spill*, 5316). No és estrany avui a l'ús rural: *řaském*, crec en el sentit 'passem el rascle' (no 'llaurem') maestr. (Caner lo Roig, 1961); «hi renta les bótes: ---aquell bergantell --- s'afica de cap dins la bóta, --- comença la tasca *rascant* els congrenys y les dogues del fons, per arrabassar l'arròs», JnRosselló (*Manyoc*, 146). Del ll. vg. *RASICARE (derivat de *RASUS* part. de *RADERE*), comú al cat. amb l'oc. dial. *rascar* (avui gascó *arrasca*, que és quasi només del Centre i Sud de Gasunya, però ja apareix en textos dels Ss. xiv i xv, de cap a la Garona), cast. [S. xiii] i port. [1258, i *rascadura* ja 1175], mentre que la resta de l'oc. (i el fr.) sols tenen el tipus *rasciar*.

Rasca [«ronya», JMarc, i Aversó, 185.6]; oc. ant. *rasca* 'tinya' en la Cirurgia de R. d'Avinyó, lldg., cap a l'any 1200 (*ARom* xxv, 81.423); *donar rasca* 'conversa trivial' és barceloní familiar (*BDC* vii, 56, i no pas argòtic, encara que puguin usar-ho també els «peces»). D'aquí, adjectivant-ho, *rasc*, *rasca*, aplicada a bèsties sense llana, com si fossin ronyoses: crec que també s'hi diu *rasca* per 'tinya', però en tot cas a la vall de Boí gossos *rascos* antònim de gossos peluts (pastors, 1970); *cabra rasca* 'que té el pèl curt' pall. (Sort, *BDLC* ix, 210); a la vall de Lord ho apliquen al bestiar de llana pelat: «una ovella *rasca* és més valenta i bona criadora que una de llanuda --- una ovella *rasca* i un marrà *rasc*», «de gossos d'atura n'hi ha dues menes: uns de peluts i altres, entremesclats de llop, que són menys peluts: més *rasclos*» (MRiu, 1.ª *Assemblea Comarcal*, al Penedès, 1956, n. 15, 158). Benasc «*rasco*: pelicorto, de pelo corto» (Ballarín, *Dicc. Ben.*).

Rascós anèleg a *raspós*, però BMetge l'usa en el sentit de grofolut o encrostissat: «la carn crostuda e *rascosa*» (*Somni* iii, *NCl.*, 127.12).

No *tindre rascany* o *tindre mal rascany* val. (*Rondalla de Rond*, 90, i MGadea, *Terra del Xè*, cites en